

O'zingni angla!

Hurriyat

Mustaqil gazeta

2024-yil
31-iyul
chorshanba
№ 31 (1406)

Gazeta 1996-yil dekabrdan chiga boshlagan ★ www.uzhurriyat.uz ★

@ gazhurriyat@mail.ru ★

t.me/hurriyatuz ★

f Hurriyat gazetasi

ИФТИХОР

Сирохиддин САЙИД,
Ўзбекистон халқ шоири

ИСМИНГДА ВАТАН БОРДИР

ДИЁРА КЕЛДИЁРОВА. ПАРИЖ – 2024

Исмингда Ватан бордир, насабингда ҳам – Ватан.
Ичдан қасд қилиб ичган қасалингда ҳам – Ватан.

Бу қандай юксак шарап, қандай буюк тан олиши,
Миллат Раҳнамосининг құтлови сенга болиси.

Келдиәр боболарнинг шахду шарап дылбанди,
Биримномидан намоён өрү діләр пайванди.

Эй, нописанд дүнени бир ҳамлала енгган қыз,
Париж, Лондон, Румода тоғымагай сендей қыз!

Бир ярқ этди олимпинг кече ва кундузлари,
Порлагандай Парижда Самарқанд қолдұзлари.

Кизим десам ярағай, синглем десам жуда соз,
Бир лаҳзада бир халқни эта олдинг сарафroz.

Сен олган тилю туғро күксигінде ярқ этген дам,
Хира тортмда Фарангнинг фаранг қандиллари ҳам.

Бу эң юксак шарапдир, бу бир буюк тан олиши,
Миллат Раҳнамосининг сүзлери сенга болиси.

Үттіз беш мілдін қалдай әсімірлаб кетеди күнгілім,
Эй, менинг полөн синглем, Диәразсон, жон синглем!

Бу бир кибор дүнендір – Чирокчи ё Косонмас,
Ортуғо панжасына панжаса урмоқ осонмас!

Олдингилар, қарасаң, ҹанғарында қолибдір,
Бир ўзингімас – бутун эл, яхшит Ватан голибдір!

Осиедір бу олам “о”дан токи “ө”гача,
Токи Токиогача, токи Токиогача.

Үшал әпон қызы ҳам менинг раҳматтарым бор,
Әпон қызмас, аслида үйглади номус ва ор.

Юракларим жемірлаб үйләй шеърий қаломлар,
Шарққа бўлсин саломлар! Фарбга бўлсин саломлар!

Мен шаыннинг сүз излаб ҳалакман, оворажон,
Диәразсон, жон синглем, жон синглем Диәразсон!

Олдингилар агарчи зару олтингилардир,
Эң ғұзал олтингилар – сендей олтингилардир.

Шу боисдан күксімдә завқу суурум лим-лим,
Эй сен, она жең синглем, эй сен, жонажон синглем!

Мабодо қайвонилар чорасын қолсайдилар,
Эйфел минорини ҳам ҳалол уриб майдонда,

Шак-шубхасиз шу захот курашкан ва шиддаткор,
Жисму жонингда жүшиб момамерс гүрүр, ор –

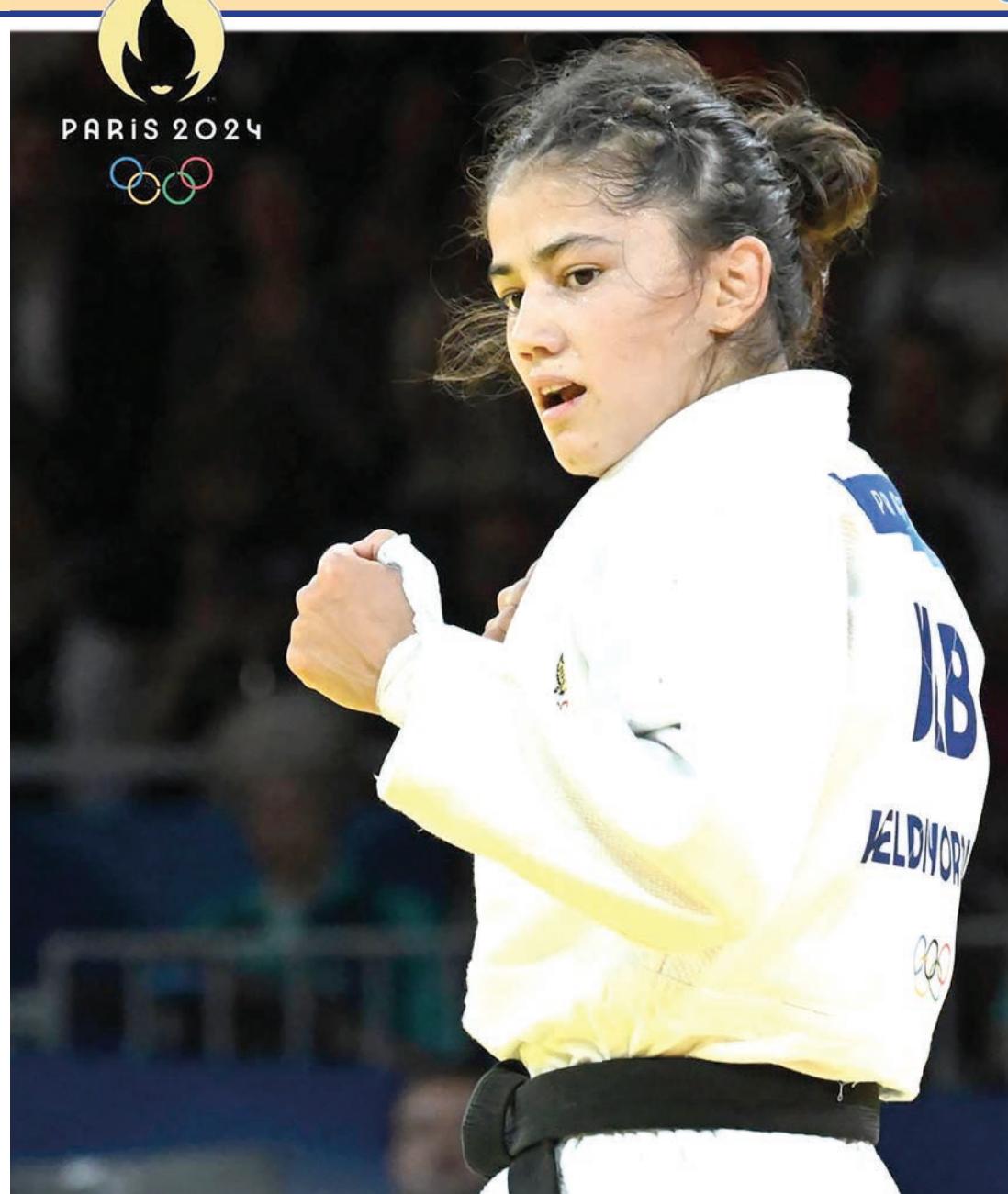
Она юрт байргогини эң тепасыса қадаб

Ва бу зүр ғалабанғы эле юртингга атаб,

Эйфел минорини ҳам ҳалол уриб майдонда,

Күлтиқлаб келар әдінг она Ўзбекистонга!

28-30.07.2024 й.

ДИЛДАГИ ГАПЛАР

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН АСОСЧИСИ

Очигини айтсам, юрқдан гапирсам, ушбу ўйларни, мулҳашаларни ёзиша шошмадим, лекин иккиланмадим ҳам. Чунки, бир қарасам... 2017 йилдан бүнү тез ва шиддат билан орадан 7 йил ҳам ўтиби. Мақсад эса мақтоловларни қалаб ташлаш эмас. Тан олайлик, бугун замон ҳам бошқа, одамлар ҳам кечаги одамлар эмас. Узагран. Қолаверса, Президентимиз ҳам мақтоловларга, ҳамду санолар изхор этилишига муҳтох эмаслар. Ёзишим бойсига келсак, оддий: бу глобал дүнеда, XXI асрда Ўзбекистоннинг ўрни қандай бўлади? Биз давлатимиз етакчисига ўз меҳнатимиз, ишмиз, фикрлар даражамиз, муносабатимиз билан қандай, нечоғлиқ камарбаста бўла олайпимиз? Ҳаммамиз ҳам юртимиз тинч, ҳаётимиз янада фаровон, тўқис бўлишини истаймиз. Аммо бу эзгу ниятлар фақатгина истак, хоҳиш билан ўёбга чиқдими? Асосий муддоан ана шу ҳақда сўз айтиш, фикр билдириш.

Хўш, биз шу ўтган 7 йилда қандай масалаларни ҳал эта олди? Бизни эртага нималар кутмоқда?

Албатта, бу тезислар юзага чиқар экан, ўз-ўзидан Давлатимиз раҳбарининг тимсоли пайдо бўлади. Риторикдек туғолган саволларга жавоб беришдан олдин эса, келинг, 2016 йилга қайтайдик. Яъни ҳалқ сайлаган янги Президентга қандай мерос котанди?

Биз инсонлар ўз номимиз билан инутувчимиз, табиаттан кўп танқиди бўламиш ва бу бугун удумга айланяпти, шекилли. Аммо танқидий қарашнинг яхши тарафлари ҳам борки, биз асос ва кечаги кунга ҳам объектив қарашимиз ҳалоп ёндашув ва адолатдан бўлади. Шу тарпиқа, куйидаги таҳжил кузаутваримиз 10 банддан иборат. Уларни Юртбушимиз таваллуд топган куни онга қозога туширган эдим. Гарчанд, инсоннинг таваллуд

2-6.

куни қанча мақтov сўзлари айтилса ҳам эриш туюлмайди, бироқ менинг мақсадим ундаи ҳам эмас. Ният шукли, кейинги утган 7 йилда кўрганларим, ўзим шоҳид бўлган воқеа-ходисаларни кувва хофизам орқали бир ўтказишидир. Албатта, ортиқча гап ва бўртиришларсиз. Бундан аввал, келинг, кечаги куннимиз қандай эди, бир эслаг олайлик. Зоро, улуг адабимиз айтганидек, мозайга қайтиб иш тутмоқ хайрлидир.

1. БУГУН ИШОНИШ ҚИЙИН, АММО...

Жанубий Кореяning Сокчо шаҳридаги универсitetda дарс бериб, ҳам имл қилаётган юртшаримиз Сирохиддин Жўраев ва Илҳом Ирисбаев билан бўлган сухбатлардаги оддий гурнгларни эслаг олдим.

САЛОҲИЯТ

ТАМАДДУН БЕШИГИ

Сурхон диёри сайёхларни ўзига жалб қилмоқда

Алпомишлар юрти деб атальмиш Сурхондарё замини жуда қадим ўтмишга эга, керак бўлса, ҳар бир тоши мозийдан сўзлайдиган ҳикматли юртди. У не-не ходисларнинг гувоҳи бўлмаган, бу гўзал юртни ишғол қильмоқ ниятида не-не жаҳонгирлар от суреб бостириб кирмаган дей-сиз?

Аммо ҳеч бир босқини Сурхон элининг қаддини бука олимди, не-не хурезликларни, азобу укубатларни бошдан кечирса-да, аспо ўзлигини ўйқотмади, йўқ бўлиб кетмади. Бу ҳақда Кастелия кироли Генрих IIIнинг Амир Темур саройидига элчи Руи Гонсалес де Клавихо бу ҳақда жуда қимматли мавълумот ёзиб қолдирган:

“Термизга кирга, ҳамма вакт ҳар хил нарса сотипаётган майдонлар ва гаежум кўчалар орқали ўтиб, узок вакт юриб, ўз манзилимизга етib келдик...”

Дарҳақиқат, ана шундай ўт-

ФАОЛИЯТ

ОЛИЙ ТАЪЛИМДА ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ ТАШЛАНГАН ҚАДАМЛАР

“Тарбия биз учун ё ҳаёт – ё мамот, ё нажот – ё ҳалокат, ё саодат – ё фалокат масаласидир”. Фикримни шубъ ўлмас ҳикмати ибора билан бошлашимга сабаб, буюк жадид бобомиз Абдулла Авлоний таълим-тарбия масаласида ҳеч қаҷон бефарқ бўлмаслигимизни қатъий уқтириб кетгандек гўй.

Дарҳақиқат, бугун ҳам, эртага ҳам тарбия маса-

ласи инсоният таракқиётининг бosh мезони бўлиб қолаверади, зеро, миллат ривожи – юрт равнаки, бугун таълим-тарбияга чамбарсан боғлиқидир.

Бугун Янги Ўзбекистон ҳаётининг барча соҳалари чукур ислоҳотлар майдонига айланниб улгурди, бу эса барчамизни бирдай куонтириб, келажакка бўлган ишончимизни чин маънода ошироқмода.

6-6.

САФАРНОМА

“Сўйласин минг йиллик мўйсафида тарих, Бу дўстлик билганми шубҳа, гумонни...”

Ўзбек ва озарбайжон дўстона муносабатлари, адабий алоқалари хусусида

Дарҳақиқат, ўзбек ва озарбайжон халқлари ўртасида асрлар давомида шаклланган миллий давлатчилик, маданият, илм-фан борасидаги дустона қардошлик ва кондошлик муносабати, адабий алоқалар хусусида тўхтапар эканмиз, Ўзбекистон Ҳаҳрамони, ҳалқ шоири Абдулла Орипов ўзининг “Озарбайжон” шеърида бу дўстликнинг бутун тариихи ва замонавий аҳамиятини тўлиғ очиб берганингни эътироф этмоқ керак. Шунинг учун ҳам Озарбайжонга килган сафар таассуротлари, тариихий ришталар, бугунги давлатларларро агадабил алоқалар тўғрисидаги муҳозазаларимиз, кузатишларимизни байди қилар эканмиз, ҳар бир фикр инфодасида беихтиён унга таянишга интилади киши. Ҳатто Озарбайжон номини тилга олганда, эшитгандаги қалбимизга илчилик юргарди. Бу тафтмоҳиятда асрлар давомида сайқалланган дўстлик, қондошлик, жондошлик, меҳр, самимият, дийдорга талланиш, адабий алоқалар устувордир.

Турон, Туркистон, Ўзбекистон деган мукаддас номлар озарбайжонликлар учун қончалик қадри бўлса, Озарбайжон, Ганжа, Қорабоғ сингари манзилу маконлар биз ўзбеклар учун ҳам шу қадар азиздир.

Бугун Ўзбекистон халқи Озарбайжоннинг ютуклидан, Қорабоғдаги ўзарбайжонлардан, қончалик ҳарбига чамбарсан боғлиқидир. Ўзбекистонни ўзига қарашадиги ютуклардан, буюк тарихида оғизлардан, қончалик ҳарбига чамбарсан боғлиқидир. Ўзбек кепләётир тарихи қаъридан!

Бир қанот — Алтим, бир қанот — Широқ, Бир ён — Алт Эр Тұнға, еңгитмас тупрок.

Ул олиб манеулилар саномандардан.

Тўмарислар қалбин ёртган чирок — Узбек кепләётир тарихи қаъридан!

Чиқарилб ҳурағашон ўзига карвонин.

Бошига ўйтарлар тенгес сарбонин,

Кўч олиб истиқлол зафарлардан,

Яна юлдузларга тақаб наровонин,

Ўзбек кепләётир тарихи қаъридан!

Йўл бўшат, менсимиш ҳор қилган нодон!

Яна мисо Ҳашнина монегаторидан,

Йўл бўшат, замони! Йўл бўшат, жаҳон!

Ўзбек кепләётир тарихи қаъридан!

...Асраб наърасини, янароқ сасини —
Қадим Ҳоразмнинг хазинасини,
Киши ярим, ун чин ўшлар наридан
Отичлаб Авесто деғинасини,
Узбек кепләётир тарихи қаъридан!
Бир қанот — Алтим, бир қанот — Широқ,
Бир ён — Алт Эр Тұнға, еңгитмас тупрок.
Ул олиб манеулилар саномандардан.

Тошкентдан учган самолёт маълум вакт ўтганда кеини аста пастлай бошлади. Пастда кўм-кўк Қасбий денигиз. Ҳазар сувлари улкан мовий лавдек, унда кўшижилвалари ўйнарди.

Гўй Низомий Ганжавии девонидан бир вараги учбетганга шу водийга кўнган, уни факат ўзларидан устидан учбет ўтиб, кирғоқда нафосат кўзгусидай бўй кўрсатиб турган Боку шахрига.

7-6.

1-6.

Гурунгимиз "прописка" хакида борганди. Бутун бошли Кореяга сигафтан йигитларимиз бир пайтлар ўз юртингизни пойтахтига сифишишмаганини эслашди.

Ха, бунга ишониш қиин, лекин бу ҳақиқат-ку. Бор-йўғи 7 йил аввал "прописка" деган тушуни бир мамлакат фуқароларини икни тоғрага ахратмас эдими? Жанубий Корея, АҚШ ёки Туркия полициясидан кўркмай юрган фуқароларимиз ўз юртларида ўзимизнинг "мелиса"ни курса оёқ-кули қалтиради. Охри Тошкент тамғасини (прописка) яшил паспортга босиб бериш нархин фалон минг долларгача борганини ҳам эшитганимиз. Ишоний қиин. Лекин кечаги кунимиз айнан шундай эди-ку!

2. "ЗУФУМ МАШИНАСИ" ПАРЧАЛАНИ

Халқаро пресс-клуб сессиялари доирасида ўнлаб йирик тадбиркорлар, сармоядорлар билан мулоқот қиласан. Кўплари ўша давринг маҳсус хизматлари — совет НКВД ва КГБнинг меросхўри бўлмиш Миллий хавфсизлик хизмати ертўлаларида асоссиз ва соҳта айбловлар билан ойлаб, йиллаб умрини ўтказишганини эслашади. Сирдарёлик забардаст бир дўстим Дилмурод ака, икки метрлик алпқомат йигит "Жаслик" деган номининг ўзиёқ даҳшатли бўлган қамоқчонада 1,2-1,5 метрлик катакларда тикка туролмай бошидан кечирган кийнокларни эсласа, ҳануз хўрлиги келиб, кўзидан ёш қалқади. Ёки ўша вактдаги погон тақсан "азаматлар" кўзга кўринган тадбиркорларни бу ердан қочириб. Қора ва ўрта Ер денизларни соҳилларидан чакириб олиб қамашмагани учун миллионлаб долларни "суюни пули" каби тамғалирлик қилишлари ҳам шунчаки тўқима афсоналар бўлмаган.

Энг ёмони, энг даҳшатлиси, барибири, ха, қанча вақтлар ўтган бўлса-да, гарчи юртимиз истиқлола эришган деб кўйракни урган пайтлар бўлса-да, қайсайдир маънода ёзувчилар, журналистлар, шоирлар, умуман, зиёлилар учун машъум 1937 ёки 1953 йилдаги катагон, зуғум машинасининг шарпаси кезиб юрганга ўхшарди. Ишқилиб, миллатнинг ҳақсўли, тўғрисўли кишилари юрагига ана шундай хавотир, кўркув хиссия яшар эди, десак, хато бўлмаса керак. Ҳатто оддий одамлар ҳам девордаги "кулқоплар"дан кўрилб телевонда пичирлаб, кўришгандага имо-ишора билан гаплашардилар. Учта одам тўйланса, гап битта эди. Одатда, маҳсус хизматларга баҳо берганда, унинг кўринмасиги, сезилмасиги билан бўлди эътироф этилади. Бизда эса акси эди. Барча, хатто кўчада писта сотувчилар ҳам ўша ташкилотни пеш қиласидан бўлиб қолган эди. Бугун бо соҳада ҳам вазият тубдан ўзгарди. Энди ДХХ чиндан ҳам давлат хавфсизлигини химоя қўлмоқда. Бундай майдо-чўйда масалаларга аралашмаяти. Хуфйёна хизмат, аслида, шундай бўлиши кепак.

3. ЭКСПОРТ ВА ИМПОРТ

Ўзбекистонда якин-якинга довур бой-бадавлат одам бўлиш мумкин эмас эди, бу презумпциясиз айблов эди. Тадбиркорлар, ишбайларонларнинг тинимисиз кўркув остида юриши — пулларининг чет давлатларга чиқиб кетишига сабаб бўлди. Ваҳоланки, биз 20 йилдан бери мустакил бўлди, бозор иктисодига асосланган мамлакат курардик.

Яқинда эълон қилинган Статистика агентлиги маълумотларига кўра, шу йилнинг январ-июн ойларидаги ўзбекистон жаҳоннинг 186 та мамлакат билан савдо алоқаларини амалга ошириб, ташки савдо айланмаси ҳажмини 31,8 млрд АҚШ долларига етказган.

Экспорт — 13 млрд (5,5 фоизга ошган).

Импорт — 18,8 млрд (10,6 фоизга ошган).

МУШОҲАДА

Одам боласи ёши ўтган сайнин осойиштилика, шуқроналикка мойил бўлиб борар экан. Балки, бу ҳолат кўрганларимиздан кўра кўраётгандаримиз қалбимизда кўпроқ яхшиликка умид ўйготаётганини билан боғлиқидир. Балки, қандай бўлишдан катъи назар, тирикликтин бебаҳо неъмат эканлигини чукурарок англаётганини, бу неъматлардан баҳрамандликка интилаётганини билан боғлиқидир қалбанд кенираётган бу туййуларимиз. Харна бўлса-да, ўзим шу кайфиятдаман. Ҳализамон бирор мўъжиза юз берадигандек, тонгни ошиқиб кутаман, ишхонамга шошилиб келаман. “Мана, Озодликнинг ўттиз учичи санасига хам етибмиз”, дейман газеталарнинг биринчи саҳифаларида порлаб турган рақамларга қараб. Яна нималарнидир ахтараман. Қувонишга, фахрланишга сабаб топилаверади.

“16561 хотин-қизларга бандликни рагбатлантирувчи субсидия ажратилид...”, “...67073 нафар табибиркор хотин-қизларга уларнинг бизнесини кўяллаб-куватлаш максадида имтиёзли кредитлар берилди...”, “Биринчя ярим ўшиликда республика бўйича жами 2 трillion 895,9 миллиард сўм маблагъ ўйнадирилди...” Ярим йил якунларига багишланган хисобот йигилишида кептирилган бу рақамлар хазилакам рақамларми?.. Бу запворли рақамлар орқасида қанчадан-қанча опа-синглапаризнинг хаёт китобига ёзилаётган умидбахш сўзлар бор. “Менинг ҳам кўпимдан иш келар кимин, кимнингдир кўзи, кўлига термилмай, фарзандларими ўзим таъминлай оламан”, тарзидаги кайфиятимда ижтимоий тармоқларни ҳам кузатмий келади. Ахир юкорида кептирганим ва яна шу саноқларнинг давоми бўлган мана бу “...735 нафар ижтимоий ҳимояя муҳтож оиласида ва уларнинг фарзандларини соглом ҳаётга қайтиши (жарроҳлик операциялари ва даволаш) чоралар кўрилиб, бу максадлар учун 10 миллиард сўмдан зиёд маблагъ ажратилид...” деганга ўхшаш маълумотларнинг ҳам ижтимоий тармоқларда акс-садолари бўлиши керак.

Аслига, ижтимоий тармоқларга жуда ҳам боғланшиб яшамайман. Чукур кирриб кетмайман ичига. Таъсирига тушишдан кўркувим йўғ-у, вактимни бергим келмайди. Лекин айни пайтдаги кайфиятимда ижтимоий тармоқларни ҳам кузатмий келади. Ахир юкорида кептирганим ва яна шу саноқларнинг давоми бўлган мана бу “...735 нафар ижтимоий ҳимояя муҳтож оиласида ва уларнинг фарзандларини соглом ҳаётга қайтиши (жарроҳлик операциялари ва даволаш) чоралар кўрилиб, бу максадлар учун 10 миллиард сўмдан зиёд маблагъ ажратилид...” деганга ўхшаш маълумотларнинг ҳам ижтимоий тармоқларда акс-садолари бўлиши керак.

Хуласа, ижтимоий тармоқлар оралаб кетаман. Парижда ўтётган ёзги Олимпиада ўйнларидан Диёра қизимизнинг кўлга киритган га-лабаси бутун мамлакатимизни оёқка қалқит-

гандай гўё. Бўлар экан-ку. Миллатни мана шундай буюкликлар бирлаштиради-да асли. Бор экансан-ку, ўзебим, сенга бир бўлиб кунвонмогинг учун шундай катта қувончлар керак экан-да, дейман тақор-тақор...

Аммо... табибирларга тўла ёзувлар орасидан бошқача бир оҳангагилари ҳам келиб чида бошладики, уларга жавоб бериш кераклигини ҳис қилдим.

“...Камбагалликдан чиқарши учун товук беришган эди, сўйиб еб бўлди. Ҳўш, энди нима қиласми? Мени тўрт болам билан ким бокади? Эрим “Менбон иш ўйк. Болани кўялтириган ўзинг...” Энди бу ёғини ҳам ўзине эплла, дейди”. Аёлнинг ноласи шу нуктада тутамаган, кимдандир, нимадандир норози...

Уша товукини беришадиганда, максад аёлга тушунтирилган бўлса керак. Шунинг учун мен ҳам “Ундай қилишининг керак эди, бундай қилисанги, тўғри бўларди”, деб мъяруза ўймокчи эмасман. Балки, ҳеч ким ҳеч нарса бермаган, банданинг Ҳудодан бошقا ҳабар олувчиси бўлмаган замонлардан сўз очмоқиман.

Отамиз жуда эрта бандаликни бажо кептирганлар. Учта ўсмири ука, учта ўсмири қайнука, қайнона ва она, бис — уч нафар бола онамнинг гарданига қолганим. Онамнинг муаллимидан олган маоши етмаса керак-да, томорқага куч берардик. Бахорда илак курти боқардик. Тогаларим, амакалирим аллақайси курсларда ўшишар, кими дурдиргора, мими шамъирчисига шогирд эди. Сал қўлим ишга келгандан олган дала меҳнатига кириб кетганинан. Қўёш кўялтирилмасдан турбид дарс пайтигача пиёс, сабзи ўтоқка тушардим. Сабинни-ку ўтириб ўтқинади. Пиёс бир босиша керак. Чунки босилса, боз боягламидаи. Бунинг устига, бўй тортган сари ҳиди ўтиклиради. Мактабга бориш керак, “Кўйлагимдан пиёс ҳиди келса, ҳеч ким мен билан ўтирайди”, деб йиглардим. Тушдан

сўнг мактабдан ўхжаликнинг ишига олиб чиқилгани учун томорқани эрталаб эллаш керак эди. Болалигимни эсласам, ҳамма нарсадан олдин ўйкуга зор ўтганларим ёнимга келади. Курт даҳаҳа кирганди яна бир азоб. Мактаб пайтигача амакалирим, тоғаларим тут дараҳитдан кесиб келган шоҳларни текислаш, ғадир-будур жойларини болтада кесиб ташлаб, ундиға як-кам-дуккада баргларни буташ, кечаси барг солишига турish, гонаш — шу каби юмушларнинг барчасида ҳамиша онамнинг ёнларидан эдим. Синглик бола, бунинг устига, тоби йўк, ағрардик. Ақам саккизчининг тугатиб, техникумга кирди, ўзи билан ўзи овора... Томорқада ишлаш тутул, далаҳисида етиширилган кунгабоқарларни сишиб, кутишиб, катта қозонларда қовириб, бозорда ўтириб стаканлаб соттанин ҳам.

Онамнинг чеварчилиги ҳам бор эди, кечалари дафтар тешкиридан ортиб, буоргатма кўйлаклар тикиради. Шундай тиришиб, тирмашиш тирикилини килсан ҳам, бизни ҳем ким ҳеч қандай рўйхатга кўшмаган. Нафисларини айтганда, бундай рўйхатнинг ўзи бўлмаган. Ҳар ким ўз кўмочига ўзи кул тортган. Ҳукумат томонидан тирикилини учун берилган товукини бе бўлиб, энди бу ёғига яна емиш ўзимнинг оидида оигиз ёчаётган аёлга битта ўзимнинг оидамда кўрганларимни айтни келди. Биз каби оилалар камимида ўша пайдай, кўп бўлса кўп эдики, асло кам эмасди. Ҳукумат деганларни ҳам йўк эмасди, лекин бирорта хонаондан бирорта одам “Болаларингнинг кунига ярат”, деб кўйи етаклаб кептанини, хатто иккى кафтингни бирлаштирисанг, сишиб кетадиган күён олиб кептанини эслай олмайман.

Берганига, ташлаб кўймаганига, номинг саноқларда борлигига шукур қилиш керак. Шу тарздаги бирор аламли саволлар билан яна кўзим ёзувлар аро югуради. “Чеварликни ўрган, сартарошлини ўрган,

белуп ўқитамиш”, дейшиш кун ора маҳалладан киришади. Мен кизимнинг қора ўши қилишини истамайман. Муниса Ризаевадай санъаткор бўлишини, иномаркаларда юришини истамайман. Маҳалла қўлидан келса, шуни кишиб берсиз”.

Ана, холос! Осмондамиз-ку. Муниса Ризаева бўлиб, иномарка минни учун, аввало, иске таъедод керак. Келинг, яхшиши, яна насиҳатдан қочаман. Яна орқага қайтаман. Боя айтганимдай, биз дарсларни чала-чулла ўқиб, ўхжаликнинг ишига оигиз кирадик. Қатъалоқ қомшатишга, барг етмай котган хонаонданлар көлиб кетган бир-икки шоҳларни амалаб кесиб ўйниб келишига, яганага, чеканкага, теримига, қишида ўқжаларни бузид, ер текислашга... Лекин шунда ҳам ўқишига ҳавасимиз кучли эди. Балки, ани шу кора меҳнатлардан кочиб, муаллими, шифокори бўлишига ҳавасманд эдик. Аммо менга ўшаган зиёли оипаларнинг бир-иккини фарзандигина институтларга кета олган. Синфимизда ўйирма тўқизида тутгатган бўйсак (шундан еттитаси ўғил бода эди, холос), учта қиз институтларда ўқиганмиз. Жуда кўпига бошқа касб-кор ҳам кимлади. Кейинчалик учрашганларимизда синфдош қизларнинг қанчаси, хатто мактабда яхшигина ўқиганлари ҳам: “Тупроқнинг остида қолиб кетдик”, деб йиглалаганлари эсимида, юракларим эзилган. Бундай эзилишларни бугун матбуотида эълон килинган расмий маълумотлардаги “...64274 нафар хотин-қизлар касб-хунарга ўтилди, 30030 нафар тадбиркорликка ўқитилид...” деган рақамлар билан киёсласак, ҳақиқий манзара намоён бўлади-колади. Қизини чеварликами, сартарошлини белуп ўтиши учун сўраб кепишибидими, бунинг учун дўпини омсонани отиш керак, назаримда. Агар бошқача лаёқати бўлса, улар ҳам ташлаб кўйилгани йўқ.

Яна расмий маълумотларга юзланамиз. “...Олий таълимда таҳсил олётган талабалар орасида хотин-қизларнинг улуши 50, 1 физига єтди. Эҳтиёжманд ослаларнинг 18481 нафар, камидиа беш ўил меҳнат стажига зеа, олий маълумотлар бўлмаган 4587 хотин-қизларга ўқишига кириш учун таъсисионалар берилди”.

Мана сизга шуқроналикка асос бўладиган яна бир кўллаб-куватлаш...

Тўрғи, мен ижтимоий тармоқлардаги барча эътирослар устидан чизик тортмоки эмасман. Улар орасида қайсиdir маҳаллий раҳбарларнинг белорвоблигидан шикоятлар, ободончилик билан боғлиқ нуқсонлар ҳақидаги фикрларга ҳам тез-тез кўзимиз тушади. Балки, бу ёзмешларда, чиндан ҳам эътибор берилиши керак бўлган жиҳатлар бордир. Катта миллат, катта ҳалқимиз. Энди ўтиз уч йил озод яшяпмиз. Лекин шу фурсатда ҳам одамлар учун, айника, аёллар, ёшлар учун килинаётган ҳаракатга кептурувчи куннинг ўзи ҳалқ-ку. Бизимиз-ку. Нега аксариятимиз ўзимиз учун ўзимиз харакат кимлаймиз, гойбанд кутавераси, японларга, немисларга оғизимизнинг суви келаверади? Уларнинг қилган ақлий, жисмоний меҳнати қўламина ҳам бир тасаввур килиб кўрайли... Чойхоналарсиз, ошларсиз, тўйларсиз, сарпо-суркисиз, фикат инсон оимини кучайтириш учун қилган, қилаётган ҳаракатларини...

Ўтлаб кетдими, ижодкорман-да, хис-туйнуплар етаклаб кетаверади. Аслида, бугун кўлимга Сиз — азизларни тобора якинлашиб келётган умримиздаги энг гўзабар байрам — Мустақимлик байрам билан табиқлаб, кўплар ета олмаган, кўплар йўлларида жон берган бу байрам учун шукронага чорлаш ниятида қалам олган эдим. Академик шоиримиз Faур Гулом ҳазрతларни: “Кўш-ку фалакда кезиб юриди”, — деганлар-ку.

Шукур, тўрт фасл қуёш бошимизда, ёзмилар дарёларимизни бир қадар сувга тўлдириди, ерга чўп қадасак, гул бўлиб кўкарпяти, ургу сочсак, ризқ бўлиб уняти. Мехнатдан қочмаймиз, қувумизни кечирдик. “Халқим...” дегувчиларимиз, сўрагувчиларимиз бор. Шундай экан, бу ғанимат дамларга юшкуричилини увол. Файрат, рабат, ҳаракат, шахту шиддат ярашади бу кунларга. Шундай эмасми?...

Кутлибека РАХИМБОЕВА

КЕЧМИШ

ТУНГИ ОЛИШУВ

(Бўлган воқеа)

Бу воқеани ёшлигимда раҳматли отамдан ўшилган эспади-ю, отамнинг эти ўшилди. Беихтиёр энгашиб, этик кўнжидаги пичоғини суғуриб оғди. Шу пайт корабайир кўқисдан олдинга қараб чопиб кетди. Энди чавандоз ҳам жиловни тортмас, отни ўз ихтиёрига кўйиб берган эди. Шу зайдада қарип 3-4 чакирим келадиган масоғини босиб ўтгандан бирдагина тақа тўхтади. Эшмуҳаммад беихтиёр янга орқага қарди. Қарди-ю, кўркувдан оёқларигача музлаб, пешонасидан совуқ тер чиқиб кетди. Орқада каттаглиги нақ ёшакадиган келадиган бўри кўзларни ёниб отнинг думидан маҳкам тишилаб турарди. Чавандоз олдинга қаравшга улгурмай, қарслаган товушдан қалқиб кетди. Қараса, ўлкан ёндор кўп бўри тупрокка көришиб ётари. Йиртқичнинг пастки жаги от топкиси зарбидан синиб, осилиб кўлган, бир кўзи соққасидан бутунлай отилиб чиқиб кетган, оғиздан оқкан қон эса чукурчада ҳалқоб бўлиб қотиб қолган эди... Оқсоқлар бу ишни ким килганини узларича таҳмин килишар, бири олиб, бири кўйиб ўша номаълом ҳаҳрамонни олиқишишарди.

Уларнинг айтишларина, бу бўри, асосан, тунда ов килиб, анчадан бери шу атрофдаги қишлоқ ахлиягина катта зарар кептириган. Молу қўйларни-ку кўявенинг, хатто иккита оидамнинг ҳам умрига зомин бўлган экан.

Отам ҳен кимга ҳеч нарса демасдан даврадан сиргалиб чиқиб-да, Қорабайирнинг ёнига келип, унинг бўйиндан кучоқлаганча беихтиёр йиглаб юборган экан.

Ёр МУХАММАД

МАДАНИЙ ҲАМКОРЛИК

Ўзбек ҳаво гимнастикачилари венгрияликларни ҳайратга солмоқда

Будапештнинг энг машҳур циркда ўзбекистонлик ҳаво гимнастикачилари Бекзод Собиров ва Бобур Тошқўлутовдан ташкил топган “Duo Reflection” дуэтни чиқиши ўқилмоқда.

Ўзбек гимнастикачиларининг ҳар бир чиқиши ёркин ва эсда қоларлиги билан ажралиб турибди. Жамоа аъзолари акробатика, гимнастика ва милий ўзбек цирк санъати элементларини ўзидида мушкассам этган томошаларни намоиш этмоқда.

Мамлакатимиз гимнастикачиларин